

Nazwa przedmiotu:	Antropologia fizyczna
Course title:	Physical Anthropology
Kod:	01-AF-23
Course code:	01-AF-23
Rok studiów:	I, studia pierwszego stopnia (licencjackie)
Year of study:	I, first cycle studies (B.A. undergraduate)
Semestr:	3, zimowy
Semester:	3, winter
Typ zajęć:	wykład i laboratorium, obowiązkowe
Type of course:	lecture and laboratory, compulsory
Liczba godzin:	30 godz. wykładu, 30 godz. laboratorium
Number of hours:	30h lectures, 30h laboratory
Punkty ECTS:	4
ECTS credits:	4
Osoba prowadząca:	prof. Janusz Piątek, dr Marta Krenz-Niedbała
Name of lecturer:	Prof. Janusz Piątek, Dr. Marta Krenz-Niedbała
Poziom kursu:	podstawowy
Level of course:	basic
Język wykładowy:	polski
Language of instruction:	Polish
Wymagania wstępne:	brak
Prerequisites:	none
Metody oceny:	aktywny udział w zajęciach, egzamin końcowy
Assesment methods:	class participation and final exam
Treści przedmiotu:	<p>Definicja i zakres antropologii fizycznej, historia rozwoju dyscypliny, antropologia w Polsce, związki antropologii fizycznej z innymi dyscyplinami, elementy metodologii nauk przyrodniczych, przyrodoznawstwo a humanistyka. Rząd naczelnych: stan wiedzy o genezie rodziny człowiekowatych, miejsce człowieka w świecie zwierząt, współczesne rodziny naczelnych, biologiczna, ekologiczna i etologiczna charakterystyka naczelnych. Powstanie gatunku ludzkiego: proces hominizacji, pojawienie się rodziny <i>Hominidae</i>, ewolucja rodzaju <i>Homo</i>, powstanie gatunku ludzkiego, pojawienie się gatunku <i>Homo sapiens</i>, czynniki hominizacji. Rekonstrukcja dziejów gatunku ludzkiego, procesy adaptacji i zróżnicowania populacji ludzkich. Zróżnicowanie wewnątrzgatunkowe człowieka współczesnego, biologiczny podział gatunku ludzkiego. Człowiek współczesny i jego ewolucja biokulturowa. Opis cech biologicznych osobnika, opis struktury biologicznej populacji ludzkich, podstawy genetyki populacyjnej człowieka. Biologia populacji pradziejowych - możliwości badawcze, interpretacje, zastosowania: dokumentacja grobu szkieletowego osobnika dorosłego i dziecka, analiza antropologiczna grobu</p>

	<p>ciałopalnego, rekonstrukcja cech biologicznych osobnika na podstawie szkieletu: ocena płci i wieku w chwili śmierci oraz wysokości i masy ciała, pomiary czaszki i szkieletu pozaczaszkowego, szkieletowe markery stresu. Paleopatologia i paleodemografia. Człowiek i jego środowisko, wstęp do ekologii człowieka.</p>
<p>Course contents:</p>	<p>Definition and scope of physical anthropology, history of the discipline, anthropology in Poland, relations of physical anthropology with other disciplines, elements of methodology of natural sciences, natural sciences and humanities. Primates: knowledge on the origins of hominids, man's place in the animal kingdom, modern families of primates, biological, ecological and ethological characteristics of primates. The origin of the species <i>Homo</i>: the process of hominization, the origin of <i>Hominidae</i>, the evolution of the genus <i>Homo</i>, the origin of <i>Homo sapiens</i>. Reconstruction of the history of humankind, adaptation and differentiation processes of human populations. Intraspecies differentiation of modern humans, biological division of the human species. Modern humans and their biocultural evolution. Description of individual biological traits and biological structure of the populations, fundamentals of population genetics. Biology of prehistoric populations – research potential, interpretation, application: documentation of the skeletal grave of an adult and a child, anthropological analysis of cremated bones, reconstruction of individual biological traits from the skeleton: sex and age at death assessments, height and weight, cranial and postcranial measurements, skeletal stress markers. Paleopathology and paleodemography. Man and environment, introduction to the human ecology.</p>
<p>Cele i efekty kształcenia:</p>	<p>Student umie scharakteryzować antropologię fizyczną jako dziedzinę nauki i wskazać jej związki z innymi dyscyplinami; potrafi opisać cechy biologiczne i behawioralne naczelnych i umieścić wśród nich człowieka; umie scharakteryzować proces hominizacji i opisać cechy morfologiczne i systemy kulturowe przodków człowieka współczesnego; potrafi omówić procesy prowadzące do powstania współczesnego zróżnicowania biologicznego populacji ludzkich i zna sposoby podziału tego zróżnicowania; umie wskazać przemiany w systemach biokulturowych w dziejach człowieka, zna metody eksploracji i dokumentacji szczątków kostnych, potrafi zinventaryzować szkielet osobnika dorosłego i dziecka, zna wartość poznawczą ocen płci, wieku w chwili śmierci oraz innych cech biologicznych rekonstruowanych na szkielecie człowieka, umie wykonać pomiary czaszki i szkieletu pozaczaszkowego według standardów antropologicznych oraz zna zasady analizy szczątków kostnych z grobu</p>

	<p>ciałopalnego, zna koncepcję stresu w biologii i umie ocenić wartość poznawczą szkieletowych markerów stresu w badaniach populacji pradziejowych; zna podstawowe pojęcia i założenia stosowane w badaniach paleodemograficznych, paleopatologicznych oraz w ekologii człowieka.</p>
<p>Objectives and learning outcomes:</p>	<p>The student can describe physical anthropology as a scientific discipline and show its relations with other sciences; is able to present biological and behavioral traits of the primates and locate the man among them; can characterize the process of hominization and describe morphological features and cultural systems of the ancestors of modern humans; is able to discuss the processes leading to the modern biological differentiation of human populations and knows the ways of its division; can indicate transformations in the biocultural systems; knows the methods of recovery and documentation of skeletal remains, is able to make an inventory of the skeleton of an adult and a child, knows the cognitive value of sex and age at death assessments and other biological features reconstructed from the human skeleton; the student can take cranial and postcranial measurements according to the anthropological standards and is acquainted with the principles of the analysis of cremated bones, knows the concept of stress in biology and can assess the cognitive value of the skeletal stress markers in the studies of prehistoric populations, knows the basic concepts and research assumptions applied in paleodemography, paleopathology and human ecology.</p>
<p>Zalecana literatura:</p>	<p>Podręczniki Malinowski A., J. Strzałko (red.), 1989, Antropologia, PWN, Warszawa-Poznań. Piontek J., 1996, Biologia populacji pradziejowych. Zarys metodyczny, Wydawnictwo Naukowe UAM, Poznań. Roger Lewin, 2002, Wprowadzenie do ewolucji człowieka, Prószyński i S-ka.</p> <p>Materiały źródłowe Piontek J. (red.), 1988, Szkice z antropologii ogólnej. Propozycje teoretyczno-metodyczne badań społeczeństw pradziejowych, Wydawnictwo Naukowe UAM, Poznań. Piontek J., A. Wiercińska (red.), 1993, Człowiek w perspektywie ujęć biokulturowych, Wydawnictwo Naukowe UAM, Poznań. Piontek J., A. Malinowski (red.), 1985, Teoria i empiria w Polskiej Szkole Antropologicznej, Wydawnictwo Naukowe UAM, seria antropologia nr 11, Poznań. Wielka Encyklopedia Geografii Świata, tom IX, J. Piontek, A. Marciniak, 1998, „Człowiek, pierwsze cywilizacje”, Wydawnictwo Kurpisz, Poznań.</p>

Recommended reading:

Textbooks

Malinowski A., J. Strzałko (red.), 1989, Antropologia, PWN, Warszawa-Poznań.

Piontek J., 1996, Biologia populacji pradziejowych. Zarys metodyczny, Wydawnictwo Naukowe UAM, Poznań.

Roger Lewin, 2002, Wprowadzenie do ewolucji człowieka, Prószyński i S-ka.

Materials, sources, data

Piontek J. (red.), 1988, Szkice z antropologii ogólnej.

Propozycje teoretyczno-metodyczne badań społeczeństw pradziejowych, Wydawnictwo Naukowe UAM, Poznań.

Piontek J., A. Wiercińska (red.), 1993, Człowiek w perspektywie ujęć biokulturowych, Wydawnictwo Naukowe UAM, Poznań.

Piontek J., A. Malinowski (red.), 1985, Teoria i empiria w Polskiej Szkole Antropologicznej, Wydawnictwo Naukowe UAM, seria antropologia nr 11, Poznań.

Wielka Encyklopedia Geografii Świata, tom IX, J. Piontek, A. Marciniak, 1998, „Człowiek, pierwsze cywilizacje”, Wydawnictwo Kurpisz, Poznań.